

Jacek Tyrowicz (1945-2025)

Urodził się 23 lipca 1945 r. w Krakowie, podczas drogi swych rodziców ze Lwowa do Łodzi, miasta pełniącego funkcję centrum administracyjnego kraju. Ojciec, Ludwik Tyrowicz był znanym grafikiem, wielokrotnie nagradzanym przed wojną w kraju i za granicą.

W 1952 roku rozpoczął naukę w szkole TPD w Łodzi. Wspominał, że Jego kolegą ze szkolnej ławy był Jan Pawłowski, późniejszy dyrektor i prezes OPGK w Łodzi. Obaj z J. Pawłowskim w roku 1959 rozpoczęli naukę w Technikum Geodezyjnym w Łodzi, które ukończył z tytułem technika w roku 1965. Zdał na Wydział GiK Politechniki Warszawskiej. Na trzecim roku studiów wybrał fotogrametrię. Pracę magisterską (promotor prof. J. Fellmann) obronił pod koniec 1970 roku i podjął pracę w Miejskiej Pracowni Geodezyjnej przy Prezydium MRN w Pabianicach. W połowie 1973 r. przenosi się do Pracowni Geodezyjnej przy Wojewódzkim Zarządzie Dróg Publicznych w Łodzi. To był okres realizacji tzw. "gierkówki", a więc jazda w okolice Babska, Konopnicy, Rawy Mazowieckiej. Na początku 1974 r. J. Pawłowski z ŁOPM, poinformował Go, że będą tworzyć pracownię fotogrametryczną. W kwietniu 1974 rozpoczął pracę w ŁOPM i przystąpił do organizacji Pracowni Fotogrametrycznej.

Było pierwsze półrocze 1974 r. i od Jego działań zaczęła się łódzka fotogrametria. Na początku opracowania z zakresu fotogrametrii naziemnej. Wykonano inwentaryzacje kilkudziesięciu frontowych elewacji budynków przy ulicy Piotrkowskiej w Łodzi. Później dokumentowanie zabytkowych wnętrz i detali wielu łódzkich kamienic i willi fabrykanckich. Doszło do stałej współpracy z łódzkimi służbami konserwatorskimi. Wykonane opracowania stały się wzorcem dobrze wykonanej dokumentacji, a rysunki pieców kaflowych, drzwi wewnętrznych oraz klamek i zawiasów tych drzwi były prezentowane na konferencjach i znalazły się jako ilustracje w literaturze architektoniczno-konserwatorskiej.

Łódź była wtedy pierwszym miastem w kraju, gdzie tak szeroko stosowano opracowania fotogrametryczne w sporządzanych dokumentacjach urbanistycznych, architektonicznych i konserwatorskich

W 1977 r. pracownia wykonała pełną inwentaryzację architektoniczną Kaplicy K. Scheiblera na Starym Cmentarzu w Łodzi. Opracowano fotogrametrycznie (skala 1:25) wszystkie elewacje oraz rzuty i kilkanaście przekrojów podłużnych i poprzecznych bryły Kaplicy, a także detale architektoniczne i rzeźby. Dokumentacja ta jest wykorzystywana do dziś przy pracach konserwatorskich i renowacji tej Kaplicy. Wykonano wiele prac związanych z architekturą sepulkralną m.in.: inwentaryzacja Mauzoleum Poznańskich, grobowców I. Hertza, rodziny Silbersteinów, Rappaportów, Prussaka oraz wielu macew na Cmentarzu Żydowskim i niektórych cennych nagrobków na Starym Cmentarzu w Łodzi. Jacek Tyrowicz kierował pracami na terenach zabytkowych grodzisk w Łodzi i okolicach, gdzie zaczęto stosować techniki fotogrametrii przy pracach archeologicznych. Zaproponował wykonywanie pełnych pomiarów inwentaryzacyjnych zabytków drewnianej architektury sakralnej (kościół) i zabytkowych drewnianych chałup wiejskich. Kierował inwentaryzacjami architektoniczno-budowlanymi zabytkowych kwartałów miejskich. W Piotrkowie Trybunalskim przy Rynku pomierzono kilkanaście budynków (fotogrametria i pomiary klasyczne). Wykonano rysunki rzutów (od dachu, więźby dachowej, wszystkich kondygnacji, po piwnice), przekroje podłużne i poprzeczne oraz wszystkie elewacje. Budynki były żydowskie i w trakcie prac wykryto skrytki dla ludzi na podwójnych poddaszach oraz drogi ucieczki poprzez ściany nośne między budynkami z czasów II Wojny. Potem inwentaryzacja kilkudziesięciu budynków na Starówce w Toruniu. Jednocześnie w Pracowni wykonywano autogrametryczne opracowania pierworysów mapy zasadniczej na podstawie zdjęć lotniczych dla północnej części woj. łódzkiego.

W lipcu 1985 roku Jacek zdobywa uprawnienia zawodowe nr 1709, w zakresie 1 i 7, a w sierpniu 1986 r. odchodzi z OPGK Łódź. Zakłada PUGKiF „Geofot”, który wykonywał opracowania map grodzisk w woj. łódzkim i woj. toruńskim. Jacek wykonał opracowania fotogrametryczne: kaplicy przedpogrzebowej na cmentarzu ewangelickim w Pabianicach, relikwów kościoła i klasztoru Cystersów w Sulejowie-Podklasztorzu oraz relikwów murów miejskich w Chojnicach w woj. bydgoskim. Od 1990 r. Jacek Tyrowicz działał w spółce cywilnej z K. Czopkiem. Wspominał inwentaryzację słupów ponad 40 km trasy linii WN 400 kV z Elektrowni Bełchatów do Kłobucka. Dla każdego słupa (co ok. 400 m) nowe punkty osnowy, zgłoszenia roboty w czterech różnych PODGiK-ach, lasy, pola i jazda „maluchem”. Niezapomniany widok pod koniec dnia pracy, gdy w lunecie tachimetru zobaczyli

pomarańczową tarczę Księżycą, a na niej rząd słupów WN z ciężko zwisającymi kablami. Obsługiwali ważne budowy w Łodzi. Praca, w której „Geofot” uczestniczył od początku do końca, to CH Manufaktura. Wykonano pełną inwentaryzację (klasycznie i skaniny laserowy) budynku pofabrycznego dla projektu Hotelu Andel’s. Pełna dokumentacja budynku, to rzuty od piwnic po dach, przekroje i elewacje oraz zewnętrzna bryła budynku w 3D. Wykonali pomiary powierzchni użytkowych lokali handlowych według specyficznej normy GLA (Gross Leasable Area). Firma wykonywała duże opracowania fotogrametryczne. W Łodzi: stara Filharmonia oraz wiele kamienic o bogatych, eklektycznych elewacjach. W Gdańsku: Katownia i Szyja, wieża północna Kościoła Jezuitów. W Piotrkowie Trybunalskim dla Zamku wykonano po raz pierwszy barwne fotoplany elewacji dla konserwacji kamienia. Z końcem roku 2010 Jacek przechodzi na emeryturę.

W 2003 roku brał udział w powołaniu Fundacji na Rzecz Ratowania Kaplicy K. Scheiblera na Starym Cmentarzu w Łodzi. Kaplica jest sukcesywnie rewaloryzowana. Klamrą tą spięto się Jego fotogrametryczne życie. Zaczęło się od inwentaryzacji Kaplicy Scheiblera i do końca uczestniczył w przywróceniu do życia tego obiektu. W 2023 roku Prezydent Miasta Łodzi wręczyła J. Tyrowiczowi Medal 600-lecia Łodzi z okazji 600. rocznicy nadania Łodzi praw miejskich. Był jednym z 600 zasłużonych dla miasta, wybranym głosami mieszkańców w powszechnym plebiscycie. Był członkiem SGP od 1971 roku.

Zmarł 4 maja 2025 r. Został pochowany na „swoim” Cmentarzu Starym przy ul. Ogrodowej 12 maja 2025 r. Pożegnali Go koledzy geodeci, archeolodzy, architekci, historycy sztuki i budowlani.

Opracował Tadeusz Kośka¹ na podstawie J. Tyrowicz „Nota biograficzna (miała być, ale wyszło inaczej)”. Łódź 2019 r. (maszynopis).

¹ Fotografii brak. „Tycek” taki był. Nie znośił krawatów i nie lubił, gdy Go fotografowano. Jak widział aparat, to zamykał oczy. Sam fotografował rewelacyjnie. Ot życie.